

فرهنگ سازی مطالعه کتاب

کتابخانه‌ی کلاسی دایر کنیم

تشکیل کتابخانه‌ی کلاس و ایجاد فضایی محدود با برخی کتاب‌های مرجع و ضروری در کلاس، امکان استفاده‌ی آسان‌تر معلمان و دانش‌آموزان را در حین فرایند یادگیری- یاددهی فراهم می‌سازد. اگر فضای کلاس اجازه بدهد، تفکیک کتاب‌های موجود مدرسه به تعداد مساوی بین کلاس‌های مدرسه به‌منظور استفاده‌ی جداگانه‌ی دانش‌آموزان از کتاب‌های هر کلاس و جابه‌جایی گردشی کتاب‌ها در هر فصل، با بهره‌مندی از مشارکت فعال دانش‌آموزان به‌عنوان مدیر، معاون کتابخانه، در ایجاد شور و ذوق بین آن‌ها، تأثیر فراوانی خواهد داشت.

قفسه‌ی کتاب و تابلوی «کتاب‌های تازه‌ای که می‌شناسیم» نصب کنیم

نصب قفسه‌ی کتاب و تابلو برای معرفی کتاب‌های تازه با موضوعات متنوع علمی، تاریخی، ادبی، دینی و ... به‌منظور استفاده‌ی دانش‌آموزان، به‌صورت هفتگی در محیطی مناسب، مانند کتابخانه یا راهروی مدرسه، و نیز نصب قفسه‌ی کتاب و تابلوی «کتاب‌های تازه در حوزه‌ی تعلیم و تربیت» برای استفاده‌ی معلمان، مربیان و اولیای دانش‌آموزان در فضای دفتر مدرسه یا سالن اجتماعات اولیا، در ترویج کتابخوانی مؤثر خواهد بود.

«قهرمان ماه کتاب» انتخاب کنیم

انتخاب و معرفی دانش‌آموزان فعال، منضبط و جدی در زمینه‌ی مطالعه و کتابخوانی در هر کلاس، با معیارهای روشن و با روش عادلانه، به‌عنوان «قهرمان ماه کتاب» و اهدای لوح تقدیر با امضای مدیر مدرسه و جایزه‌ی مناسب به‌صورت ماهانه، به‌ویژه در دوره‌ی ابتدایی و راهنمایی، تأثیر زیادی در بهبود وضعیت مطالعه در مدرسه خواهد داشت.

نصب عکس قهرمان ماه کتاب در تابلوی اعلانات و معرفی آن‌ها در مراسم صبحگاه/ ظهرگاه و در جلسات مشاوره با اولیا از شیوه‌های مناسب در این زمینه است.

مسابقه‌ی «پرسش‌هایی از کتاب‌ها» برگزار کنیم

ارائه‌ی چند پرسش از سوی معلمان و مربیان به‌صورت هفتگی یا پانزده روز یک‌بار، در سطح کلاس یا مدرسه و اعلام اینکه پاسخ این پرسش‌ها در کتاب‌های کتابخانه‌ی کلاس یا مرکزی مدرسه یافت می‌شود، به رونق مطالعه و کتابخوانی و تقویت روحیه‌ی پژوهشگری در دانش‌آموزان منجر خواهد شد.

کلاس مطالعه و تحقیق تشکیل دهیم

اگر مدرسه‌ها بتوانند به منظور آشنا کردن دانش‌آموزان با شیوه‌های صحیح مطالعه و منابع مفید، پژوهش گروهی و سخنرانی علمی و ایجاد حلقه‌ی کندوکاو در جهت تقویت تفکر خلاق، تفکر نقاد و تفکر فلسفی بین دانش‌آموزان، کلاس «مطالعه و تحقیق» زیر نظر «معلم راهنما» یا «کتابدار مدرسه» یا «معلم انشا» داشته باشند، گامی اساسی در ترویج عادت به مطالعه و کتابخوانی برداشته‌اند.

دانش‌آموزان را به نوشتن ترغیب و از پژوهش‌های آنان نمایشگاه برگزار کنیم

از شیوه‌های مناسب برای تقویت مطالعه، استفاده از کلاس انشاست. از ایده‌های خوب، ترغیب دانش‌آموزان به نوشتن خاطره‌های روزانه یا سفرنامه (تعطیلات نوروز یا تابستان) است؛ چرا که دانش‌آموزان باید کتاب‌های خاطره‌نویسی یا سفرنامه بخوانند تا بتوانند در این دو قالب نوشتاری (ژانر) مطلب بنویسند. درک لذت و در عین حال، زحمت نوشتن توسط دانش‌آموزان، آن‌ها را با ارزش کار نویسندگان کتاب‌ها بیش‌تر آشنا می‌کند.

مجلات و سایت‌های مفید ویژه‌ی کودک، نوجوان و جوان را معرفی کنیم
اغلب مجلات و سایت‌های مفید، صفحه‌ی معرفی کتاب یا آشنایی با نویسندگان و پژوهشگران را دارند. معرفی این منابع و امکان استفاده از آن‌ها در فضای کتابخانه‌ی مدرسه، زمینه‌ی معرفی کتاب‌ها و نویسندگان را فراهم خواهد ساخت.
در مناسبت‌ها، کتاب‌های مرتبط با آن موضوع را معرفی و از آن‌ها استفاده کنیم
در طول سال تحصیلی، مناسبت‌های تاریخی یا مذهبی متعددی وجود دارند که معرفی و استفاده‌ی کتاب‌های مرتبط و مناسب با آن موضوعات، کاری مفید خواهد بود
از خانواده‌ها کمک بگیریم
از مهم‌ترین موضوعات قابل ارائه در جلسه‌های مشاوره با اولیا، موضوع «ترویج عادت به مطالعه و کتابخوانی و نقش خانواده در این زمینه» است. بی‌تردید، خانواده‌ها مهم‌ترین عامل گرایش فرزندان به مطالعه‌اند.
تهیه‌ی قفسه‌ی کتاب مناسب در منزل برای تشکیل کتابخانه‌ی کوچک خانگی، اختصاص زمان خاصی برای مطالعه‌ی خانواده و ... از اقداماتی هستند که توجه به آن‌ها باید از اولیا خواسته شود.
• ارائه دروس «شیوه‌های مطالعه» در سال‌های اول
• استفاده یک روز در هفته درس انشا یا ادبیات در کتابخانه مدرسه
کتاب‌سازی توسط خود دانش‌آموزان :
دانش‌آموزان داستان‌های قرآنی را به صورت مصور نقاشی می‌کردند و با یک صحافی ساده به کلاس می‌آوردند سپس بهترین آن‌ها انتخاب می‌شد و در کتابخانه‌ی مدرسه در معرض دید بچه‌ها قرار می‌گرفت.
تهیه کتاب (آرزوهای من) از بچه‌ها خواسته شد هر آرزویی که دارند در قالب نوشته و نقاشی به صورت کتاب در آورند و با یک صحافی ابتکاری به آموزگار خود تحویل دهند سپس آموزگاران از این کتاب‌ها نمایشگاهی در مدرسه ترتیب دادند و آرزوهای بچه‌ها را در معرض دید دیگر دوستانشان قرار دادند سپس بهترین آن‌ها انتخاب و در کتابخانه‌ی مدرسه نگه داری شد.
دادن بن کتاب
آخر هر ماه به کسانی که بیشترین کتاب را از کتابخانه‌ی مدرسه به امانت می‌گرفتند بن کتاب داده می‌شد و اسم او در پانل «دوست داران کتاب» به مدت یک ماه در معرض دید بچه‌ها قرار می‌گرفت.
اختصاص دادن یک قفسه از قفسه‌های کتابخانه به کتاب‌های دست‌نویس و تحقیقات بچه‌ها
نصب تابلویی به عنوان (زمانی برای مطالعه) در این تابلو مطالب و عکس‌های طنز، فکاهی، چیستان، معما و لطیفه و ... توسط بچه‌ها تهیه می‌شد و به اسم خود دانش‌آموزان در ایستگاه خنده زده می‌شد.
معرفی بهترین کتاب هفته در پانل ویتیرینی مدرسه در هر هفته دو کتاب به عنوان بهترین کتاب هفته معرفی می‌شد و دانش‌آموزان را تشویق به مطالعه این کتاب‌ها می‌کردیم.

استفاده از جلسات نقد و بررسی کتاب با حضور اولیای دانش آموزان

در این جلسات از اولیای دانش آموزان دعوت به عمل آمد به خصوص اولیایی که خود یا فرزندشان دچار مشکلاتی بودند و منابعی که در رابطه با مشکل شان بود به آن ها معرفی شد تا شاید با مطالعه ی آن بتوانند تا حدی مشکل خود را حل نمایند .

آموزش نکات مفید درباره ی نحوه ی مطالعه کردن به دانش آموزان

– لازمه ی مطالعه ی موثر و لذت بخش حفظ تمرکز حواس است لذا موقع مطالعه ، ازدانش آموزان خواسته شد نکات مهم و جالب را یادداشت بردارند بدین سبب به آنان آموختیم که در هنگام مطالعه کاغذ و قلم به همراه داشته باشند.

– به دانش آموزان متذکر شدیم که برای مطالعه خودتان از نظر زمانی و مکانی برنامه ای داشته باشید و برای لذت بردن از مطالعه کتاب هارا متناسب با درک خودتان و سطح فهم خود انتخاب کنید و به تدریج مسیر تکامل را بردارید.

آنان یاد دادیم که زود تمام کردن مطالعه ی کتاب هدف نیست بلکه خوب تمام کردن کتاب یا خوب خواندن کتاب مورد نظر است. چرا که هدف ما فهمیدن و درک مقصود نویسنده است.

به آن ها آموختند برای انتخاب یک کتاب قبل از شروع مطالعه ی متن کتاب ، مقدمه و فهرست آن را مطالعه کنند زیرا با مطالعه ی این قسمت از کتاب شناختی کلی نسبت به کتاب پیدا خواهند کرد